

Open Space Technology

Divergentní metoda

Využití metody:

- plánovací setkání – ano
- řešitelské setkání – ano
- rozhodovací setkání – ne

Facilitátor – ano

Ideální počet účastníků – desítky i stovky

Individuální použití – ano

Základní pomůcky – flipchart, flipové papíry vyvěšené po stěnách, lektorský kufřík, psací nástroje

Charakteristika skupiny:

otevřená – ano

uzavřená (nechce diskutovat) – částečně (záleží na dovednosti facilitátora) – ano

Část setkání:

- použití metody na začátku setkání
- použití metody uprostřed setkání
- použití metody na konci setkání

Příklad použití metody:

- získání maximálního počtu návrhů na řešení konkrétního problému
- pojmenování různých problémů v dané otázce
- návrhy kritérií, podle nichž se bude vybírat nejvhodnější řešení
- generování maximálního počtu námětů a úhlů pohledu na problém

Jednou z celkem zajímavých řešitelských metod, která se v poslední době aplikuje je Open Space Technology, překládaná do češtiny jako technologie otevřeného prostoru. Metoda je založena na něčem, co každý z nás velice dobře zná z vlastní účasti na seminářích či konferencích, hovoří se o „efektu přestávek na kávu“. Právě v těchto přestávkách (podobně jako přestávky na kouření či občerstvení) vzniká neopakovatelná atmosféra „tvořivých sil“. Je k dispozici málo času, komplexní téma a mnoho bezprostředně formulovaných názorů.

Open Space je založena na těchto principech:

1. Kdokoli přichází na setkání, je správný člověk, který se může svobodně vyjádřit. Je jedno, zda vytvoří skupinu od 5 do 1000 lidí.
2. To, co probíhá a co řeší, je jediná důležitá věc a všichni se na řešení soustředí. Je nutno eliminovat všechna tvrzení „mohlo by se“, „mělo by se“, „snad by mělo“.
3. Každý začátek diskuse přichází ve správný čas a je inspirující k výkonu a skutečné kreativitě bez ohledu na běžící čas (lidská tvořivost se nedá načasovat).
4. Konec řešení je definitivní, co bylo uděláno, je konkrétní řešení. Odpovědnost leží na každém jednotlivci a na facilitátorovi. Tento proces bývá nazýván nadšením k odpovědnosti. Kdykoli se skončí, je to ten nejlepší okamžik ke konci.

Open Space se z tohoto pohledu může jevit jako metoda s nedostatkem pevné struktury. Ve skutečnosti je to však naopak. Výsledkem této metody jsou diskuse vedoucí k určitým pracovním záměrům a plánům mající obecně komplexnější, pevnější a trvalejší charakter. Postup v Open Space metodě lze charakterizovat takto:

- účastníci nadnesou (otevřou v diskusi) všechna pro ně důležitá témata a problémy
- ke každému z nadnesených témat promluví ti účastníci, kteří jsou pro danou oblast nejvíce kvalifikovaní a kompetentní
- v určitém časovém období (1–2 dny) jsou všechny nejdůležitější myšlenky, nápady, doporučení, závěry, plány na další činnost, otázky pro další práci s nimi písemně zpracovány a předány účastníkům
- výsledný obsah zprávy se může stát předmětem diskuse mnoha dalších diskusních skupin, které doplňují či korigují daný text

- po ukončení určité etapy projednávání v různých skupinách jsou výsledky k dispozici nejen všem zúčastněným, ale i dalším zájemcům o problematiku, kteří s nimi mohou začít hned pracovat

Pomocí této metody lze ve výuce dosáhnout takových výsledků, které klasické metody mohou dosáhnout jen systematickým opakováním. Open Space prokazuje schopnost přenést život do podobných řešitelských setkání. Vytváří prostředí pro řešení problémů, tvořivost, týmovou práci, inovace a rychlou změnu „zaběhnutých“ přístupů. Dává lidem „dohromady“ rychle a způsobem odstraňujícím „předsudky“ účastníků z podobných setkání. Problémy je možno řešit intenzivně, v krátkém čase v malých i větších skupinách. Open Space se dá použít v různých tématech, jako je například strategie školy, marketingové příležitosti firmy, řešení rozporů či konfliktů ve škole, budování firemní kultury.

Metoda Open Space se v praxi provádí posledních zhruba 15 let. Účinným mechanismem je její jednoduchost. Jejím „tajemstvím“ je vznik produktivních výsledků z výuky v komunikaci předem neznámých skupin lidí. Efekt metody je, na rozdíl od klasických metod, však velmi nejistý a do konce otevřený. Úloha facilitátora patří při zahájení mezi nejvýznamnější prvky metody, v průběhu se však zmenšuje, až může zcela zmizet.